

Mavzu: Sohaga ta'luqli firmaning web-saytini yaratish (4 soat)

HTML tilinig asosiy teglari bilan ishlash

Sarlavha tegi.

`<title></title>` brauzer sarlavhasiga hujjat nomini joylashtiradi. **Hujjat asosiy qismining atributlari.**

`<body bgcolor=?>` RRGGBB ko'rinishida rang qiyMatni qo'llab hujjat foni rangini o'rnatadi. Misol: FF0000 – qizil rang.

`<body text=?>` Rang qiyMatni RRGGBB ko'rinishida qo'llab hujjatdagi matn rangini o'rnatadi. Misol: 000000 – qora rang.

`<body link=?>` Rang qiyMatni RRGGBB ko'rinishida qo'llab hujjatdagi gipermurojaat rangini o'rnatadi. Misol: 00FF00 - yashil rang.

`<body vlink=?>` Rang qiyMatni RRGGBB ko'rinishida qo'llab hujjatdagi foydalanilgan gipermurojaat rangini o'rnatadi.

Misol: 333333 – kulrang rang.

`<body alink=?>` Gipermurojaatning bosilayotgandagi rangini o'rnatadi.

Matnni formatlashda ishlatiladigan teglar.

`<pre></pre>` Oldindan formatlangan matnni tasvirlaydi.

`<h1></h1>` ENG KATTA sarlavha hosil qiladi.

`<h6></h6>` eng kichik sarlavha hosil qiladi.

`<b></b>` qalin shrift hosil qiladi.

`<i></i>` qiya shrift hosil qiladi.

`<tt></tt>` Yozuv mashinkasinikiga o'xshash shrift hosil qiladi.

`<cite></cite>` sitata uchun ishlatiladigan shrift hosil qiladi. Odatda qiya yozilgan shrift ishlatiladi.

`<em></em>` matndagi so'zni alohida ajratib ko'rsatadi. (qiya yoki qalin matn)

`<strong></strong>` matnning muhim qismlarini belgilashda ishlatiladi. (qiya yoki qalin matn).

`<font size=?></font>` 0 dan 7 gacha bo'lgan oraliqda matn o'lchamini o'rnatadi. `<font color=?></font>` Rang qiyMatni RRGGBB ko'rinishida qo'llab hujjatdagi matn rangini o'rnatadi.

`<a href="URL"></a>` Boshqa bir Web hujjatga yoki joriy hujjatning biror bir qismiga gipermurojaat hosil qiladi.

`<a href="mailto:EMAIL"></a>` Elektron xat yozish uchun ishlatiladigan dasturga murojaatni hosil qiladi.

`<a name="NAME"></a>` Hujjatdagi matn qismini gipermurojaat qilish maqsadida belgilaydi.

`<a href="#NAME"></a>` Joriy hujjatning qismiga gipermurojaat hosil qilish.

Formatlash.

`<p>` yangi abzas hosil qiladi.

`<p align=?>` *left*, *right*, yoki *center* qiymatlarni qo'llab abzasni tekislash.

`<br>` yangi satrdan boshlash.

`<blockquote></blockquote>` Matnning ikkala tomonidan bo'sh joy ajratadi. `<dl></dl>` aniqlovchi ro'yxat hosil qiladi.

`<dt>` ro'yxatdagi har bir terminni aniqlaydi.

`<dd>` ro'yxat bandiga izoh berish.

`<ol></ol>` raqamli ro'yxat hosil qiladi.

`<li>` ro'yxatdagi har bir elementni aniqlaydi va tartib raqam beradi.

`<ul></ul>` raqamlanmagan ro'yxat beradi.

`<li>` Ro'yxatdagi har bir elementni aniqlaydi.

`<div align=?>` HTML hujjatlarda matnli bloklarni formatlash.

Grafik elementlar.

`` HTML hujjatga grafik tasvir qo'shish.

`` *left, right, center; bottom, top, middle* qiymatlarini qo'llab tasvirni hujjatning biror tomoniga tekislash.
`` Tasvir atrofi ramkasi qalinligini o'rnatadi.
`<hr>` HTML hujjatga gorizontaal chiziq qo'shish.
`<hr size=?>` Chiziqning qalinligini o'rnatish.
`<hr width=?>` Chiziq enini piksel yoki protsentlarda o'rnatish.
`<hr noshade>` Chiziq soyasini yo'qotish.
`<hr color=?>` Chiziqqa ma'lum bir rang berish. Qiymati RRGGBB.

Jadvallar.

`<table></table>` jadval hosil qilish.
`<tr></tr>` jadvaldagi satrlarni aniqlash.
`<td></td>` jadvaldagi alohida yacheykani aniqlash.
`<th></th>` jadval sarlavhasini aniqlash.

Jadval atributlari

`<table border=#>` Jadval ramkasi qalinligini berish.
`<table cellpadding=#>` Jadval yacheykalari orasidagi masofani berish.
`<table cellspacing=#>` jadval qiymatlari va ramkasi orasidagi masofani berish.
`<table width=#>` jadval enini piksellarda yoki hujjat eniga nisbatan foizlarda berish.
`<tr align=?>` yoki `<td align=?>` *left, center, yoki right* qiymatlarini qo'llab jadvalda yacheykalarni tekislash.
`<tr valign=?>` yoki `<td valign=?>` *top, middle, yoki bottom* qiymatlarini qo'llab jadval yacheykalarini vertikal bo'yicha tekislash.
`<td colspan=#>` Bitta yacheykaga birlashgan ustunlar sonini ko'rsatish. (jimlik bo'yicha =1)
`<td rowspan=#>` Bitta yacheykaga birlashgan satrlar sonini ko'rsatish. (jimlik bo'yicha =1)
`<td nowrap>` brauzerga jadval yacheykasidagi satrni ko'chirishni taqiqlaydi.

Freymlar.

`<frameset></frameset>` Hujjatda freym yaratish.
`<frameset rows="value,value">` Freymning gorizontaal bo'yicha o'lchamlar nisbati.
`<frameset cols="value,value">` Freymning vertikal bo'yicha o'lchamlar nisbati.
`<frame>` Freymda hosil qilinadigan ob'ektni aniqlaydi.
`<noframes></noframes>` Bu teglar orasida yozilgan ma'lumot brauzer tomonidan freym texnologiyasi tushunilmagan holatda ekranda paydo bo'ladi.

Freym atributlari.

`<frame src="URL">` Freymda tasvirlanishi kerak bo'lgan HTML hujjatni aniqlash.
`<frame name="name">` Freym nomini aniqlash.
`<frame marginwidth=#>` freymning o'ng va chap tomonlaridan bo'sh joy qoldirish.
`<frame marginheight=#>` freymning yuqori va quyi tomonlaridan bo'sh joy qoldirish.
`<frame scrolling=VALUE>` foydalanuvchiga freymdagi o'tkazish yo'lakchasi (lineyka prokrutki)ni boshqarish imkonini berish.
`<frame noresize>` freym o'lchamlarining o'zgarishini ta'minlash.

Formalar.

`<form></form>` forma hosil qilish.
`<select multiple name="NAME" size=?></select>` Yo'lakchali menyu yaratish.
`<option>` menyuning har bir alohida elementini ko'rsatish.
`<select name="NAME"></select>` Yo'lakchasiz menyu yaratish.
`<textarea name="NAME" cols=40 rows=8></textarea>` Matn kiritish uchun ko'p satrli maydon yaratish
`<input type="checkbox" name="NAME">` Bayroqchalar (*checkboxes*) hosil qilish.
`<input type="radio" name="NAME" value="x">` Ulagich (*radio*) hosil qilish.
`<input type="text" name="foo" size=20>` matn kiritish uchun satr hosil qilish.
`<input type="submit" value="NAME">` "Qabul qilish" tugmasini hosil qilish.

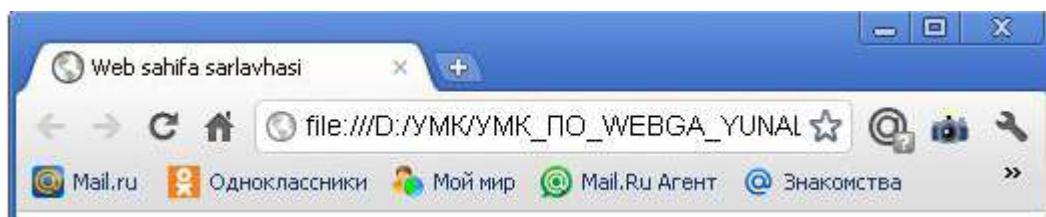
`<input type="image" border=0 name="NAME" src="name.gif">` "Qabul qilish" tugmasi uchun tasvirdan foydalanish.

TARQATMA MATERIALLAR RASMDA TASVIRLANGAN HOLATLARNI HTMLDA AMALGA OSHIRING

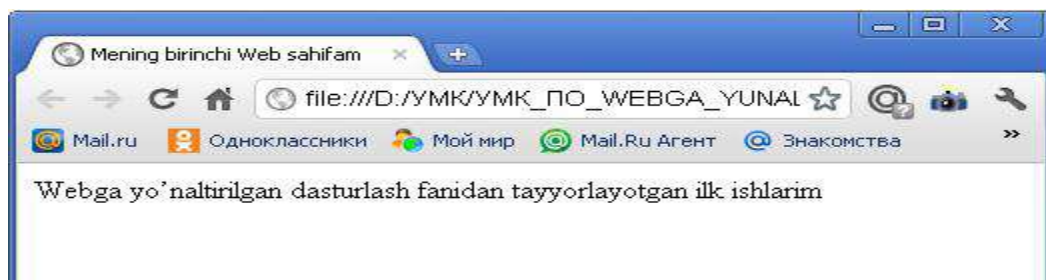
1

2

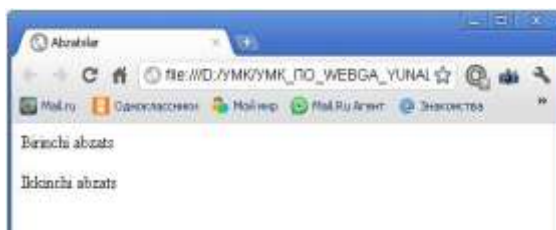
3

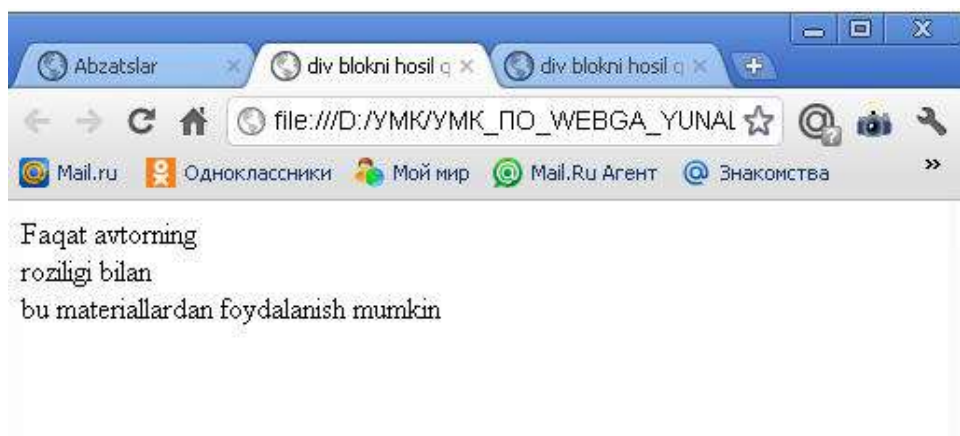
4

5

6

7

8

9

yil	model	marka
1986	toyota	cogolla
1986	chazolet	nova
1996	plymouth	neon

Familiyasi	Telefon nomeri	Adresi
Abdullayev	5-14-57	A. Haroviy
Karimov	3-16-49	Bekirov 5
Shayev	4-23-56	Tasov Maki
Musayev	6-10-42	A. Arifov
Saidov	5-56-56	Yarat
Salimov	2-78-50	Chikaroy 10

Quyidagi hujjatda qayd etilgan telefon nomerlari aniq emasdir.

10

file:///D:/YMKVO'quv_Uslub_Majmua_WEBGA_YUNALTIRILGAN_1

Olimpiada

Ismi	Viloyati	Egallagan o'rin	Musobaqa turi	Bo'yi
Dilshod	Samarqand	1	100 metrga yugurish	194
Sarvar		2	Stunh	196
Javlon	Terniz	1	Tosh ko'tarish	194
Suzroly		1	Vlonepd pogon	192
Nodir		3	Stunh	196

11

file:///D:/YMKVO'quv_Uslub_Majmua_WEBGA_YUNALTIRILGAN_1

file:///D:/YMKVO'quv_Uslub_Majmua_WEBGA_YUNALTIRILGAN_1

Ma'lumot

F.I.SH.			Viloyati	Tug'ilgan yili		
Zaripova	Muqaddas	Jumaniyozovna	Samarqand	1972 yil	7	aprel
Yusupova	Dilfuza	Aminovna	Farg'ona	1968 yil	7	may
Karimova	Nodira	Salimovna	Terniz	1972 yil	14	mart

Ma'lumot

F.I.SH.			Viloyati	Tug'ilgan yili		
Zaripova	Muqaddas	Jumaniyozovna	Samarqand	1972 yil	7	aprel
Yusupova	Dilfuza	Aminovna	Farg'ona	1968 yil	7	may
Karimova	Nodira	Salimovna	Terniz	1972 yil	14	mart

12